

Działalność kontrolna WIOŚ w Warszawie

Jednostki kontrolne Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie mieszczą się w Warszawie (Wydział Inspekcji) i w 5 delegaturach z siedzibami w Ciechanowie, Mińsku Mazowieckim, Ostrołęce, Płocku i Radomiu (Działy Inspekcji).

Zadania kontrolne dla Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie zostały ujęte w uzgodnionym przez Wojewodę Mazowieckiego „Rocznym planie pracy Inspekcji Ochrony Środowiska w województwie mazowieckim na rok 2016”, jako cele operacyjne i wykonawcze na szczeblu krajowym (ustalone przez GIOŚ) i wojewódzkim (ustalone przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska).

W Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Warszawie realizowano w ramach działalności kontrolnej następujące cele kontroli.

I. Cele ogólnokrajowe (ustalone przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska):

1. Kontrola realizacji przez gminy zadań dotyczących zamykania składowisk odpadów komunalnych, określonych w *Krajowym Planie Gospodarki Odpadami 2014 r.* (dotyczy województw, na terenie których eksploatowane są składowiska niespełniające wymogów).
2. Kontrola przestrzegania wymagań w zakresie postępowania z odpadami, w tym z odpadami niebezpiecznymi (dotyczy kontroli szpitali zakaźnych w zakresie gospodarowania odpadami medycznymi, w tym zakaźnymi odpadami medycznymi).
3. Kontrola przestrzegania przepisów prawa przez wytwórców odpadów wydobywczych oraz zarządzających obiektami unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.
4. Kontrola przestrzegania wymagań wynikających z ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi.
5. Kontrola istniejących terenów zanieczyszczonych i zdegradowanych składowaniem niebezpiecznych odpadów przemysłowych.
6. Kontrola przestrzegania wymagań wynikających z ustawy o bateriach i akumulatorach przez prowadzących działalność w zakresie wytwarzania, zbierania i przetwarzania zużytych baterii i zużytych akumulatorów.
7. Kontrola przestrzegania wymagań ochrony środowiska przez prowadzących instalacje wymagające uzyskania pozwolenia zintegrowanego.
8. Kontrola wprowadzających ścieki do wód lub do ziemi.
9. Kontrola przestrzegania przepisów ochrony środowiska w zakresie emisji gazów i pyłów do powietrza.
10. Kontrola wykonywania zadań określonych w programach ochrony powietrza i planach działań krótkoterminowych.
11. Kontrola przestrzegania przepisów ochrony środowiska w zakresie emisji hałasu do środowiska.
12. Kontrola przestrzegania przepisów w zakresie używania czynników chłodniczych oraz obrotu nimi.
13. Kontrola przestrzegania przepisów dotyczących substancji chemicznych i ich mieszanin.

14. Kontrola jakości danych dostarczanych przez prowadzących instalację w ramach Krajowego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń.
15. Kontrola zawartości siarki w ciężkim oleju opałowym stosowanym w instalacjach energetycznego spalania paliw.
16. Kontrola zawartości siarki w oleju do silników statków żeglugi śródlądowej.
17. Kontrola gospodarstw rolnych podlegających ocenie wypełniania wymogów wzajemnej zgodności (cross-compliance).
18. Kontrola wyeliminowania z użytkowania instalacji i urządzeń zawierających powyżej 50 ppm PCB.
19. Kontrola zadań zawartych w KPGO 2014 „Likwidacji magazynów i mogilników środków chemicznych ochrony roślin”.
20. Kontrola w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom.
21. Kontrola w zakresie poszukiwania i rozpoznawania złóż gazu łupkowego.
22. Kontrola w zakresie przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.
23. Kontrola przestrzegania przepisów ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym.
24. Kontrola stacji demontażu pojazdów.
25. Kontrola przestrzegania przepisów ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji.
26. Kontrola funkcjonowania systemu międzynarodowego przemieszczania odpadów.
27. Kontrola funkcjonowania instalacji przetwarzających i wytwarzających odpady, do których są przywożone, lub z których są wywożone odpady w ramach międzynarodowego przemieszczania odpadów.
28. Kontrola zgodności wyrobów z zasadniczymi wymaganiami przestrzegania Dyrektywy 2000/14/WH w sprawie emisji hałasu do otoczenia przez urządzenia używane na zewnątrz pomieszczeń.
29. Kontrola przestrzegania przepisów ustawy o odpadach.
30. Kontrola przedsiębiorców przetwarzających odpady w procesie pirolizy, a także odbiorców odpadów wytwarzanych w wyniku procesu pirolizy.
31. Kontrola warunków stosowania i przechowywania nawozów i środków wspomagających uprawę roślin, komunalnych osadów ściekowych oraz kontrola rolniczego wykorzystania ścieków w produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego.
32. Kontrola przestrzegania przepisów prawa wynikających z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 995/2010 ustanawiającego obowiązki podmiotów wprowadzających do obrotu drewno i produkty z drewna.
33. Kontrola warunków stosowania i przechowywania nawozów organicznych/środków wspomagających właściwości gleby/odpadów (tzw. pofermentów) wyprodukowanych w biogazowniach rolniczych w procesie produkcji energii z biomasy.
34. Kontrola warunków stosowania i przechowywania nawozów, nawozów oznaczonych znakiem "NAWÓZ WE" oraz środków wspomagających uprawę roślin na Obszarach szczególnie Narażonych na spływy azotu ze źródeł rolniczych.
35. Kontrola przestrzegania przepisów ustawy o organizmach genetycznie zmodyfikowanych.

36. Kontrola wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska.
37. Kontrola realizacji zarządzeń pokontrolnych.

II. Cele wojewódzkie (cele regionalne – przyjęte w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Warszawie, nieujęte w celach ogólnokrajowych):

38. Kontrola w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.
39. Kontrola producentów i użytkowników farb i lakierów pod względem spełniania przez zawierające lotne związki organiczne - farby i lakiery przeznaczone do malowania budynków i ich elementów wykończeniowych, wyposażeniowych oraz związanych z budynkami i tymi elementami konstrukcji oraz mieszaniny do odnawiania pojazdów.
40. Kontrola przestrzegania przepisów dotyczących wprowadzania do urządzeń kanalizacyjnych będących we władaniu innych podmiotów, ścieków przemysłowych zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego.

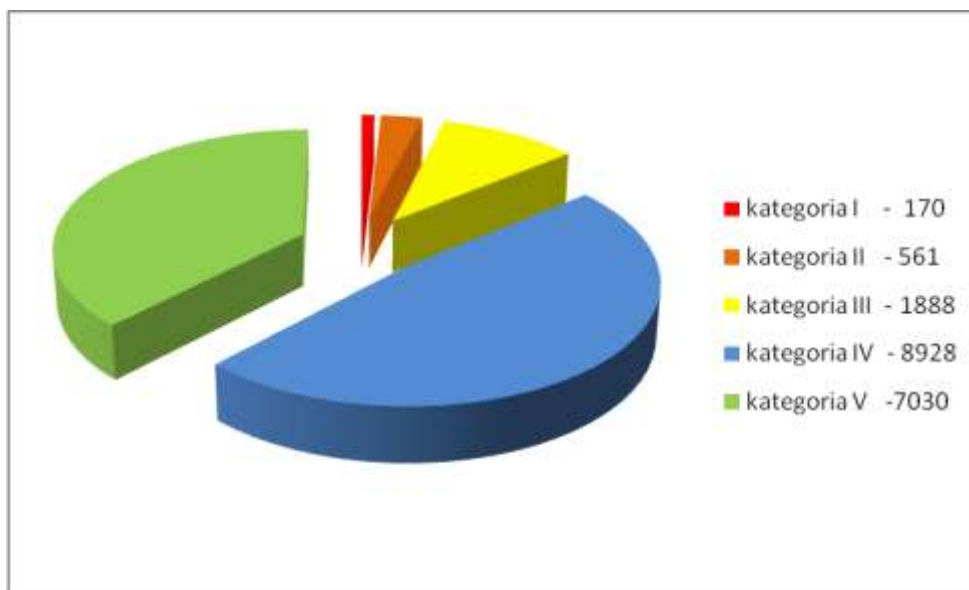
W 2016r. realizowano także ogólnokrajowe cykle wyznaczone przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska:

1. Kontrola w zakresie realizacji zadań własnych gmin wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (gminy - kolejne 10%).
2. Kontrola w zakresie realizacji zadań regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz ustawy o odpadach.
3. Kontrola realizacji przestrzegania przepisów ustawy o substancjach zubożających warstwę ozonową oraz o niektórych fluorowanych gazach cieplarnianych, dotyczących SZWO i F-gazów.

Działalność inspekcyjna WIOŚ w Warszawie prowadzona była zgodnie z Systemem Kontroli obowiązującym w Inspekcji Ochrony Środowiska, wspomaganym przez narzędzie informatyczne – Informatyczny System Kontroli (ISK). Zgodnie z Systemem, zakłady przyporządkowane są do pięciu kategorii ryzyka (uzależnionych od stopnia oddziaływania na środowisko), z których kategorie I-IV objęte są planowaniem.

Dla kategorii I częstotliwość kontroli jest największa i wynosi co najmniej raz w roku (co wynika z obowiązku ustawowego kontroli lub skali oddziaływania zakładu na środowisko) w przypadku kategorii ryzyka II i III kontrole planuje się odpowiednio co trzy lub cztery lata, a w kategorii IV co pięć lat lub rzadziej. Kategoria V z zasady nie jest uwzględniana w planowaniu.

W ewidencji WIOŚ w Warszawie wg stanu na dzień 31 grudnia 2016r. znajdowało się 18 577 zakładów. W porównaniu do 2015r. liczba zakładów wpisanych do ewidencji WIOŚ w Warszawie wzrosła o 1 140 tj. o 6,5%.

Liczba zakładów w poszczególnych kategoriach w ewidencji WIOŚ w Warszawie w 2016 r. według stanu w dniu 31 grudnia 2016 r.

W 2016r. skontrolowano 3 390 zakładów, co stanowi 18,2% wszystkich podmiotów znajdujących się w ewidencji podmiotów skontrolowanych (18 577).

Przedmiotem wszystkich kontroli było sprawdzenie przestrzegania przepisów ochrony środowiska i decyzji (głównie pozwoleń) określających zakres i warunki korzystania ze środowiska.

Ze względu na sporządzanie określonych sprawozdań z działalności kontrolnej, zgodnie z wytycznymi GIOŚ, biorąc pod uwagę kryterium zakresu przedmiotowego kontroli, WIOŚ w Warszawie na rok 2016 zaplanował następujące rodzaje kontroli:

- kontrole kompleksowe, obejmujące więcej niż dwa cele kontrolne z przyjętych celów kontrolnych do realizacji na 2016 r.,
- kontrole problemowe wybranych zagadnień, obejmujące 1 - 2 przyjęte cele kontrolne do realizacji na 2016 r.

Liczba kontroli w terenie przewidzianych do realizacji w Planie kontroli na 2016 r. wynosiła 1 034. Podana liczba dotyczy planu rocznego po zmianach i korekcie, dokonanych w trakcie 2016r. Korekta i zmiany dotyczyły rodzaju i liczby zakładów zaplanowanych do kontroli.

W 2016 r. przeprowadzono kontrole wszystkich funkcjonujących zakładów, których częstotliwość wynika z mocy prawa (zakłady o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii, stacje demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji, zakłady przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, zakłady przetwarzania zużytych baterii i akumulatorów).

Średnioroczna liczba etatów inspekcyjnych (inspektorów wykonujących kontrole) w 2016 roku wynosiła 70,66.

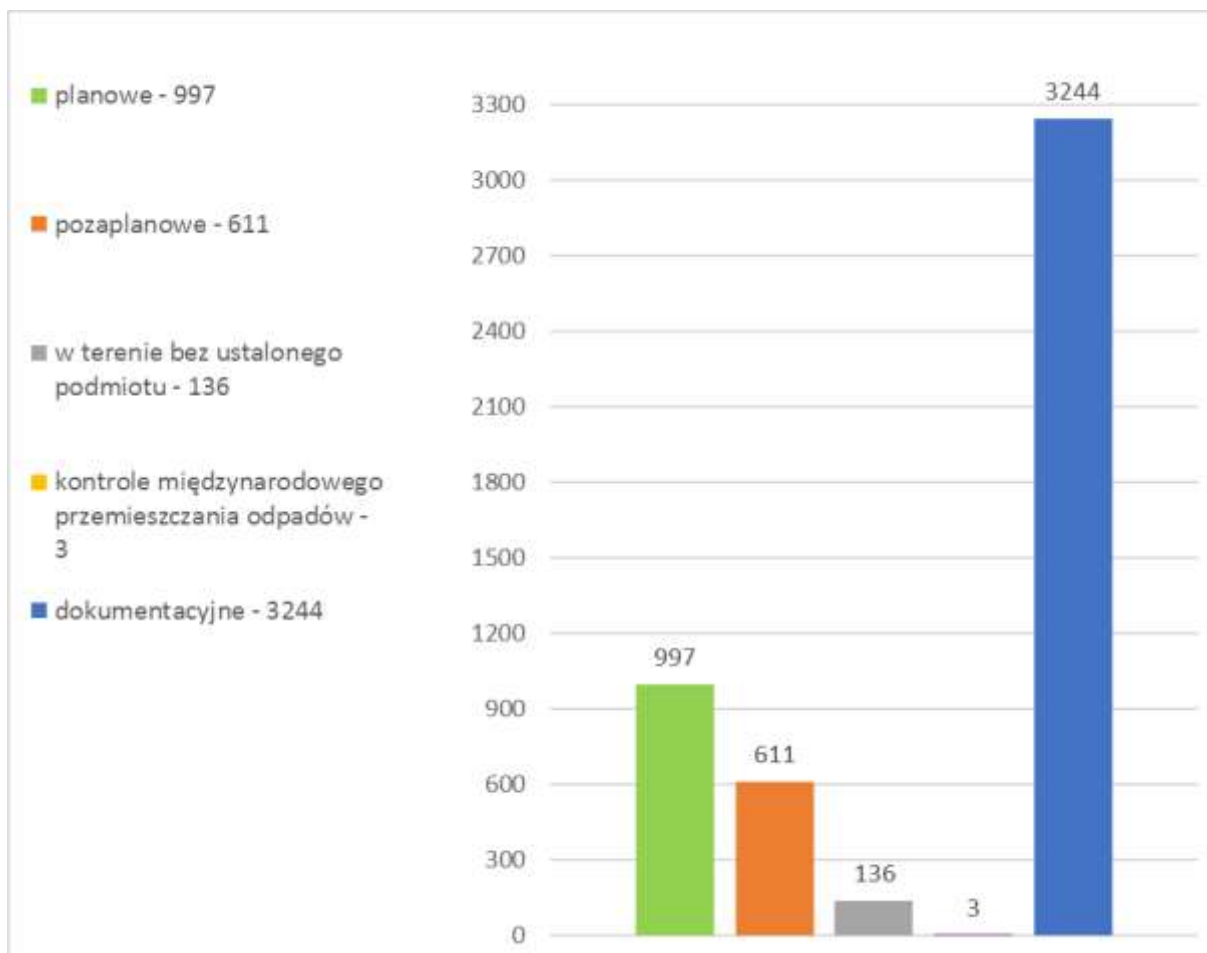
W roku 2016 inspektorzy WIOŚ w Warszawie przeprowadzili łącznie 4 991 kontrole, w tym:

- kontrole w terenie - 1 747, w tym:
  - kontrole planowe zakładów – 997,
  - kontrole pozaplanowe zakładów – 611,
  - kontrole bez ustalonego podmiotu – 136,
  - kontrole międzynarodowego przemieszczania odpadów – 3;
- kontrole w oparciu o dokumenty tzw. dokumentacyjne - 3244.

W 2016r. efektywność Inspekcji określona wskaźnikiem: liczba przeprowadzonych kontroli ogółem/średnioroczna liczba etatów inspekcyjnych inspektorów wykonujących kontrole wyniosła 70,6 kontroli/etat/rok.

W związku z wdrożeniem w WIOŚ w Warszawie systemu zarządzania ukierunkowanego na realizację celów i zadań, na rok 2016, oprócz celów ogólnokrajowych i regionalnych, przyjęto do realizacji także cel dotyczący perspektywy finansowej w działalności kontrolnej. Celem perspektywy finansowej było zwiększenie skuteczności Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w realizacji planu pracy w zakresie kontroli planowych zakładów w terenie do wartości 93%.

W 2016r. procent wykonanych kontroli planowych zakładów w terenie wyniósł 96%, tym samym cel dotyczący zwiększenia skuteczności Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w realizacji planu pracy w zakresie kontroli planowych zakładów w terenie został zrealizowany. Osiągnięty wynik jest o 3% większy od zakładanego na 2016 r.

Udział poszczególnych rodzajów kontroli w ogólnej ich liczbie w 2016r.

W każdym przypadku, kiedy było to istotne dla wyników kontroli, wykonywane były pomiary emisji.

W roku 2016 przeprowadzono łącznie 394 kontrole z pomiarami, w tym:

- 306 kontrole z pomiarami w zakładach,
- 88 kontrole z pomiarami w terenie bez ustalonego podmiotu.

WIOŚ w Warszawie w czasie prowadzonych kontroli najczęściej stwierdzał następujące nieprawidłowości:

- brak uregulowań formalno-prawnych w zakresie korzystania ze środowiska, w szczególności w zakresie gospodarki odpadami oraz emisji do powietrza,
- brak wymaganych prawem pomiarów emisji substancji i energii lub pomiary niespełniające wymagań prawnych,
- brak ewidencji wprowadzanych do powietrza substancji oraz ewidencji wytwarzanych odpadów lub ewidencje prowadzone niezetelnie,
- brak naliczania i wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska,
- niewłaściwa eksploatacja urządzeń zabezpieczających środowisko przed zanieczyszczeniem,
- nieprawidłowości związane z eksploatacją urządzeń zawierających substancje kontrolowane,

- przekazywanie odpadów podmiotom nie posiadającym stosownych zezwoleń w zakresie gospodarki odpadami.

Główne przyczyny występowania nieprawidłowości:

- niezajomość przepisów prawa i mała świadomość ekologiczna,
- zbyt częste zmiany przepisów prawnych,
- brak odpowiedniego nadzoru ze strony kierownictwa zakładu,
- słaba kondycja finansowa, utrudniająca finansowanie działań proekologicznych,
- priorytety dotyczące zagadnień ekonomicznych przed ekologicznymi.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 896 zarządzeń pokontrolnych.

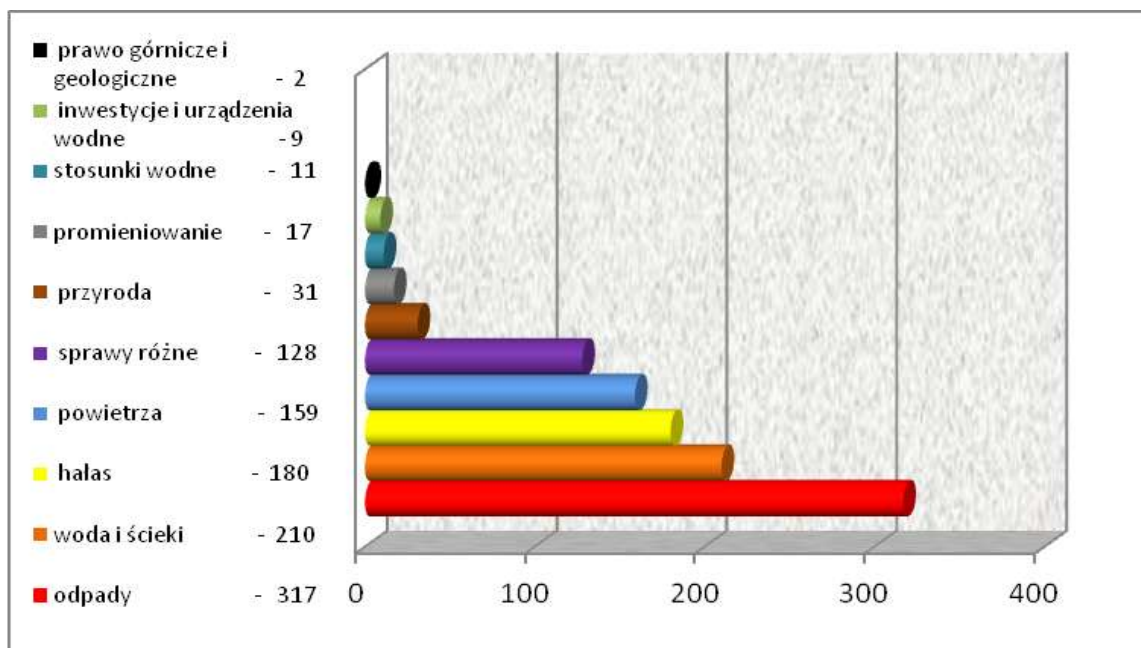
Realizacja zarządzeń pokontrolnych jest sprawdzana przez WIOŚ na bieżąco. Zakłady w zdecydowanej większości realizują zarządzenia pokontrolne w wyznaczonych terminach lub występują z umotywowanymi wnioskami o wyznaczenie nowego terminu ich realizacji. W przypadku braku realizacji zarządzeń, WIOŚ podejmuje działania dyscyplinujące. Średni wskaźnik wykonania zarządzeń pokontrolnych w roku 2016 wyniósł 90,4 %.

Niezależnie od czynności rutynowych, przewidzianych do realizacji w planie pracy, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie podejmował szereg działań, wynikających z potrzeb bieżących, jako reakcje na zdarzenia stwarzające potencjalne zagrożenie dla środowiska, skargi oraz wnioski o interwencje, a także sygnały medialne.

W okresie 1 stycznia – 31 grudnia 2016r. w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Warszawie załatwiono ogółem 1064 wnioski o podjęcie interwencji.

W skali WIOŚ w Warszawie najliczniejsze są interwencje dotyczące: ochrony przed odpadami – 317 interwencji (tendencja utrzymująca się od lat), co w 2016r. stanowiło 29,8% wszystkich załatwionych interwencji, ochrony czystości wód i gospodarki ściekowej – 210 (19,7%), ochrony przed hałasem – 180 (16,9%), ochrony powietrza – 159 (15,0%), spraw różnych – 128 (12,0%), ochrony przyrody – 31 (2,9%), ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym – 17 (1,6%), stosunków wodnych i podtapiania gruntów – 11 (1,0%), działalności inwestycyjnej i eksploatacji urządzeń wodnych – 9 (0,9%), spraw związanych ze stosowaniem prawa geologicznego i górniczego – 2 (0,2%).

W 2016r. nie wpłynęły do WIOŚ w Warszawie wnioski o podjęcie interwencji dotyczące spraw leśnictwa, łowiectwa, pracowniczych i mieszkaniowych.

Zakres tematyczny wniosków o interwencję wpływających do WIOŚ w Warszawie w 2016 r.

Z łącznej liczby załatwionych interwencji wynoszącej 1064 przekazano wg właściwości 361 (33,9%), a we własnym zakresie załatwiono 703 (66,1%) spraw.

Biorąc pod uwagę znaczną liczbę wniosków o podjęcie interwencji wpływających do WIOŚ w Warszawie, które pozostają poza kompetencjami Inspekcji Ochrony Środowiska (na poziomie 33,9%) niezbędne jest dalsze rozpowszechnianie informacji o właściwości organów administracji rządowej i samorządowej.

W okresie 1 stycznia – 31 grudnia 2016 r. do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie wpłynęło 11 skarg, co w porównaniu z rokiem 2015 (20 skarg), stanowi spadek o 45%.

W okresie sprawozdawczym załatwiono 12 skarg, w tym 1, która wpłynęła w 2015r. (termin jej załatwienia nie upłynął do dnia 31 grudnia 2015r.) oraz 11 skarg, które wpłynęły w 2016r. Z 12 załatwionych skarg 9 przekazano wg właściwości, a 3 załatwiono we własnym zakresie. Tematyka skarg dotyczyła głównie nieprawidłowych, zdaniem składających skargi działań interwencyjnych i ich efektów. Skargi zasadniczo związane były z konkretnymi sprawami w zakresie przestrzegania przepisów ochrony środowiska, nie miały one charakteru ogólnego. Skargi skierowane do WIOŚ, do rozpatrzenia których właściwy był inny organ, również dotyczyły głównie niezadowolonia z działań władz samorządowych szczebla gminnego, w zakresie ochrony środowiska w konkretnych sprawach.

Najwięcej skarg dotyczyło ochrony przed odpadami – 5 (41,7%), ochrony przed hałasem – 3 (25%), ochrony czystości wód i gospodarki ściekowej – 2 (16,7%), stosunków wodnych – 1 (8,3%) i ochrony przyrody – 1 (8,3%).

Z 3 skarg załatwionych we własnym zakresie, wszystkie uznano za negatywne.

Załatwienie skarg we własnym zakresie polegało na szczegółowej analizie akt sprawy, wyjaśnieniu okoliczności faktycznych i prawnych uwarunkowań związanych z rozpatrywaną, konkretną sprawą.

Sprawy szczególnie istotne były omawiane na spotkaniach organizowanych przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska z Kierownikami Delegatur WIOŚ w Warszawie oraz Naczelnika Wydziału Inspekcji z Kierownikami Działów Inspekcji w Delegaturach.

Główną przyczyną skarg było niezadowolenie ze sposobu załatwienia sprawy, prowadzenia działań kontrolnych i uzyskanych efektów (innych niż oczekiwane przez skarżących).

W 2016r. w WIOŚ w Warszawie zarejestrowano łącznie 11 zdarzeń awaryjnych, w tym:

- 1 zdarzenie spełniające kryteria rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2002r. w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, które nie zostało zakończone w 2016r.,
- 8 zdarzeń, spełniających kryteria definicji poważnej awarii zawartej w ustawie Poś (nie objęte obowiązkiem zgłoszenia do GIOŚ), z których 4 uznano za zakończone,
- 2 zdarzenia nie posiadające wszystkich cech poważnej awarii tzw. zdarzenia o znamionach poważnej awarii, z których 1 uznano za zakończone.

Ze zdarzeń zarejestrowanych w 2016r.:

- 8 zdarzeń miało miejsce w zakładach (w tym 2 zdarzenia w zakładzie ZDR i 3 w zakładach wpisanych do rejestru tzw. pozostałych potencjalnych sprawców poważnych awarii),
- 2 zdarzenia w transporcie (w tym 1 w transporcie rurociągowym, 1 zdarzenie w transporcie kolejowym),
- 1 inne zdarzenie (magazynowanie substancji niebezpiecznych tj. materiałów pirotechnicznych niezgodnie z wymogami poza zakładem).

W 2016 roku kontynuowano nadzór nad 13 zdarzeniami z okresów wcześniejszych, z których 9 uznano za zakończone w 2016r.

Szczegółowe informacje dotyczące ww. zdarzeń przekazywane są do DliO GIOŚ w sprawozdaniach kwartalnych, dotyczących działań po zaistniałych poważnych awariach i zdarzeniach na terenie województwa mazowieckiego oraz na bieżąco z wykorzystaniem bazy Poważne awarie z dostępem on-line.

Bieżące i okresowe informacje o zdarzeniach awaryjnych i działaniach WIOŚ przekazywane są również do Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie oraz do Komendy Wojewódzkiej PSP w Warszawie.

W związku z wejściem w życie nowych regulacji prawnych w obszarze planowania i zagospodarowania przestrzennego, Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Warszawie zorganizował wspólnie z Komendą Wojewódzką Państwowej

Straży Pożarnej w Warszawie konferencję tematyczną pn.: „Poważne awarie w planowaniu przestrzennym”. Konferencja skierowana była do podmiotów prowadzących zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia awarii przemysłowej i obejmowała tematykę dotyczącą ujmowania zagadnień poważanych awarii przemysłowych w procesie planowania i zagospodarowania przestrzennego, a także ustalania bezpiecznych odległości od zakładów o dużym

i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii oraz dobre praktyki w tym obszarze. Prelegentami konferencji byli przedstawiciele WIOŚ w Warszawie i Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie. W konferencji wzięli udział także przedstawiciele Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie.

Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska oraz Kierownicy Delegatur uczestniczyli w spotkaniach z przedstawicielami administracji rządowej, samorządowej oraz podmiotami korzystającymi ze środowiska udzielając informacji dotyczących zmian w obowiązujących przepisach prawa, w tym o sankcjach karnych ze strony WIOŚ, a także o nowych uprawnieniach i obowiązkach organów i podmiotów korzystających ze środowiska.

W 2016r. w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Warszawie Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła 3 kontrole dotyczące działalności kontrolnej tj.:

1. *Działania organów administracji publicznej podejmowane w związku z funkcjonowaniem składowiska odpadów komunalnych na terenie Gminy Kotuń* – kontrola przeprowadzona w okresie 3-16 lutego 2016r. NIK pozytywnie oceniła działalność WIOŚ w Warszawie w badanym zakresie nie kierując zaleceń.
2. *Zapewnienie przez organy administracji publicznej prawidłowego zagospodarowania odpadów komunalnych* – kontrola przeprowadzona w okresie 24 maja – 26 czerwca 2016r. NIK pozytywnie oceniła działalność WIOŚ w Warszawie w badanym obszarze nie formułując uwag i wniosków pokontrolnych.
3. *System zarządzania zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym* – kontrola przeprowadzona w okresie 15 listopada – 16 grudnia 2016r. NIK nie stwierdziła nieprawidłowości w działalności WIOŚ w Warszawie w badanym zakresie i nie sformułowano wniosków pokontrolnych.